



Act One/Acto um ARCO RENZ i.k.v. alma txina (a soul for dance) CULTURARTE & DANÇAS NA CIDADE FOTO JORGÉ GONCALVES

Bij Isabelle Dekeyser werkt de voorstellingsformat behoorlijk tegen. Alles wordt gekneet naar overgangen toe, naar begin- en eindpunten, naar betekenis. Bij Riina Saastamoinen loopt dat streven naar een betekenisvolle voorstelling beter af. Ze heeft een mooi poëtisch werkje afgeleverd, dat ze echter bijna evengoed zelf had kunnen dansen. Dan had het wel ander materiaal opgeleverd, maar de premissen zijn hier zo eigen aan Saastamoinen dat ik me afvraag of er op dat vlak een uitwisseling heeft plaatsgevonden. En in Khumalo's stuk, streng en repetitief, vraag ik me af of de dansers het zelf leuk vinden.

Maar buiten die algemene bedenkingen, ben ik van niets zeker. Misschien zie ik allerlei contextgebonden dingen niet? En vind ik daarom sommige passages niet zo interessant? Hoe komt het dan dat die zogezegd oninteressante passages mijn geest toch op volle toeren doen draaien, en mij op die manier een ervaring bezorgen die zelfs goede voorstellingen me vaak niet geven? Waarover gaat dit project eigenlijk, over hen of over mij? Over mij? Heb ik daar dan om gevraagd? Trouwens, wat is dit eigenlijk voor een project? Waarom eigenlijk een groep Europees (Brussels) geschoolde

makers naar Mozambique sturen? Om de dansers daar uit hun 'beperkte' te halen? Waarom geen Afrikaanse makers naar hier halen om onze makers/dansers uit hún beperktheid te halen? Stel je voor dat een Afrikaans choreograaf hier een workshop zou komen geven, en tijdens een nagesprek zou zeggen: 'Ik wilde ze een aantal methodes bijbrengen zodat ze later zelf nieuw dansmateriaal kunnen creëren.' Stel je voor dat een Afrikaanse choreograaf ons zou komen leren hoe betere dansvoorstellingen te maken, aan ons hier in het centrum van de hoogontwikkelde danswereld, in Brussel, dansstad der danssteden! Arco Renz zag het zelf in. Tijdens een nagesprek zei hij vertrokken te zijn van concepten, vormen en ideeën die de Mozambikaanse dansers vreemd waren, zoals traagheid bijvoorbeeld. Het resultaat leek inderdaad op een disciplinerende, waarbij de spanning tussen eigen en vreemde elementen ('eigen' en 'vreemd' in te vullen naargelang het standpunt van waaruit je het bekijkt) best wel interessant was. Maar Renz gaf zelf toe dat hij de volgende keer op een andere manier te werk zou gaan, namelijk meer vanuit een dialoog. Hij wilde geen uitgangspunt meer opleggen dat hen vreemd

was, maar vertrekken vanuit henzelf. 'Aha', dacht ik, 'dat is een goed idee. Dan kunnen we beter zien hoe deze mensen dansen.' Maar waar verheug ik me eigenlijk op? Verlang ik naar het vreemde, het exotische van deze dansende lichamen? Verlang ik ernaar beter naar hun glanzende huid te kunnen kijken? Wil ik me nog meer laten verwonderen door het feit dat hun gezichten bij een zwakke belichting veel minder zichtbaar zijn dan blanke gezichten? Wil ik de geprojecteerde vrijheid voelen door naar hun 'eigen' bewegingen te kijken? Kick ik op het vreemde? Kan ik dan niets, maar dan ook niets zien, los van dit uitputtende verschil- en gelijkheidsdenken? Is er dan geen ander kijken mogelijk? Zwetend van onzekerheid en inspanning verliet ik de zaal. Ik wist slechts één ding: Madame Bergiers ontzetting was ongegrond. 'Il nous reste bien des colonies: les colonies de l'esprit.' Maar het zijn drijvende eilanden, nergens aan vastgeankerd, brokstukken in het sneeuwdoosje van ons hoofd. Ze zullen er nooit uit weggeraken.